

POSLANECKÁ
SNĚMOVNA
PARLAMENTU
ČESKÉ REPUBLIKY

PARLAMENTNÍ
INSTITUT

SROVNÁVACÍ STUDIE

Žákovské samosprávy ve vybraných zemích Evropy

Obsah:

ÚVOD	4
ČESKÁ REPUBLIKA	4
FRANCIE	5
NĚMECKO	6
NORSKO	7
POLSKO	8
RAKOUSKO	9
SLOVENSKO	10
ZÁVĚR	11
ZDROJE	11

Srovnávací studie č. 5.365
březen 2016
autor: Renáta Zahořáková

AKTUÁLNÍ VYDÁNÍ:	ŘADA: STUDIE
Název: Žákovské samosprávy ve vybraných zemích Evropy	Typ řady: online URL: http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=1
Autor: Zahořáková, R.	První vydání řady: červenec 1991
Číslo: Srovnávací studie č. 5.365	Frekvence vydání řady: nepravidelná
Datum: březen 2016	Zaměření: srovnávací a analytické studie zpracované pro členy Parlamentu České republiky
Klíčová slova: vzdělávání; Rada školy; student	Jazyk: CZ Vydavatel: Kancelář Poslanecké sněmovny, Sněmovní 4, 118 26 Praha 1

PARLAMENTNÍ INSTITUT plní úkoly vědeckého, informačního a vzdělávacího střediska pro Poslaneckou sněmovnu, její orgány, poslance a Kancelář Poslanecké sněmovny, pro Senát, jeho orgány, senátory a Kancelář Senátu. Naše činnosti a produkty uvádíme níže.

Oddělení všeobecných studií	STUDIE Srovnávací studie Analytické studie	ODPOVĚDI NA DOTAZ Stručné odpovědi na dotazy členů Parlamentu	VYBRANÁ TÉMATA Studie zpracované k aktuálním problematikám	MONITORING Vybrané hospodářské měnové a sociální ukazatele	MIGRACE Přehled aktualit v oblasti migrace za vybrané období
	PŘEHLED SZBP Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU	EUROZÓNA+ Přehled ekonomických událostí v EU	PODKLADY pro zahraničně politická jednání	PŘEDNÁŠKY pro zahraniční delegace, PS, Senát	
Oddělení pro evropské záležitosti	STANOVISKA kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU	KONZULTACE k předkládaným vládním návrhům zákonů	DOKUMENTY EU Výběr z aktů a dokumentů EU zaslaných PS	ZPRÁVY Aktuální agenda v Bruselu	PODKLADY pro jednání výboru na mezinárodní úrovni
	INFORMAČNÍ STŘEDISKO Informace o činnosti Poslanecké sněmovny a prohlídky budov	ECPRD Spolupráce s Evropským centrem pro parlamentní výzkum a dokumentaci	PŘEDNÁŠKY pro Poslaneckou sněmovnu, pro školy, veřejnost	INFORMAČNÍ MATERIÁLY o fungování Poslanecké sněmovny, o legislativním procesu	ZÁPISY ze schůzí, seminářů, přednášek, kulatých stolů

SHRNUTÍ:

Práce přináší přehled působnosti žákovských samospráv ve vybraných zemích Evropy. Popisuje právní zakotvení a působnost žákovských samospráv v České republice, ve Francii, v Německu, Norsku, Polsku, Rakousku a na Slovensku.

Obsah

ÚVOD.....	4
ČESKÁ REPUBLIKA	4
FRANCIE.....	5
NĚMECKO	6
NORSKO.....	7
POLSKO.....	8
RAKOUSKO.....	9
SLOVENSKO	10
ZÁVĚR	11
ZDROJE	11

Úvod

Tato práce se zabývá tématem žákovských samospráv ve vybraných zemích Evropy. V každé sledované zemi je zkoumáno právní zakotvení žákovské samosprávy a její práva vůči vedení školy, to vše především v rámci středního vzdělávání. Země, ve kterých byly informace vyhledávány, jsou Slovensko, Německo, Rakousko, Polsko, Francie a Norsko. Pro možnost srovnání byly zpracovány také informace o České republice.

Míra zapojení žáků se liší podle věku, aktivity žáků, typů škol atd., existuje několik modelů participace žáků na životě škole.¹

Myšlenky zapojit žáky do rozhodování o věcech, které se jich týkají, vycházejí především ze dvou významných požadavků kladených na současnou školu. Na jedné straně jde o požadavek, aby škola byla institucí demokratickou, tedy takovou, v níž jsou uplatňovány demokratické principy. Těmito principy jsou například participace a subsidiarita. Na straně druhé je ke školám směřován obecnější požadavek, aby z nich vycházeli zodpovědní občané, vědomi si nejen svých práv, ale i povinností. S tím úzce souvisí i snaha vzbudit zájem mladé generace o dění kolem sebe a schopnost aktivně se spolupodílet na rozhodování o věcech veřejných.²

Česká republika

V České republice je problematika žákovských samospráv řešena ve školském zákoně (zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, v platném znění), konkrétně v § 21, § 167 a § 168.

§ 21, se týká práv žáků, studentů a zákonných zástupců žáků, přičemž odst. 1 písmeno d upravuje přímo žákovskou samosprávu:

„Žáci a studenti mají právo

d) zakládat v rámci školy samosprávné orgány žáků a studentů, volit a být do nich voleni, pracovat v nich a jejich prostřednictvím se obracet na ředitele školy s tím, že ředitel školy je povinen se stanovisky a vyjádřeními těchto samosprávných orgánů zabývat.“

Co se týká práv žákovských samospráv, školský zákon je neřeší, souvisí však s právy žáků, proto je podstatná také další část § 21 odst. 1, tentokrát písmeno e:

Žáci a studenti mají právo

e) vyjadřovat se ke všem rozhodnutím týkajícím se podstatných záležitostí jejich vzdělávání, přičemž jejich vyjádřením musí být věnována pozornost odpovídající jejich věku a stupni vývoje.

Více informací k žákovským samosprávám obsahují školní řády jednotlivých škol v České republice. Vedle toho existují v České republice návody pro žáky, které radí se založením, fungováním i právy žákovských samospráv.³

¹ Např. Vidláková, J. Změny v uvažování o participaci žáků: zahraniční inspirace, Pedagogická orientace 2012, č. 1, s. 5-22, dostupné na: <https://journals.muni.cz/pedor/article/view/1276/960>

² Redlichová, J. Participace žáků na životě školy: staronové téma pedagogiky, Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity, 2006

³ Např. Česká středoškolská unie: Vzorová samospráva, studentská rada, změň svoji střední!, dostupné na: http://stredoskolskaunie.cz/wp-content/uploads/2014/12/vzorova_samosprava.pdf

Ve školském zákoně je upravena také další forma participace na fungování školského zařízení, kterým je školská rada. Její úprava je obsažena v § 167 a § 168, v § 167 odst. 1 a odst. 2 stanoví základní popis:

(1) *Při základních, středních a vyšších odborných školách se zřizuje školská rada. Školská rada je orgán školy umožňující zákonným zástupcům nezletilých žáků, zletilým žákům a studentům, pedagogickým pracovníkům školy, zřizovateli a dalším osobám podílet se na správě školy. Pokud je součástí právnické osoby více těchto škol, je možné zřídit jednu školskou radu.*

(2) *Školskou radu zřizuje zřizovatel, který zároveň stanoví počet jejích členů a vydá její volební řád. Třetinu členů školské rady jmenuje zřizovatel, třetinu volí zákonní zástupci nezletilých žáků a zletilí žáci a studenti a třetinu volí pedagogičtí pracovníci dané školy. Členem školské rady nemůže být ředitel školy. Ve školách, které nejsou zřízeny státem, krajem, obcí nebo svazkem obcí a nejsou zřízeny v právní formě školské právnické osoby, plní úkoly zřizovatele podle věty první a druhé ředitel školy.*

Francie

Ve Francii je hlavním právním předpisem upravujícím školství vzdělávací zákoník (*Code de l'éducation*)⁴. Žákovská samospráva je ve středním vzdělávání realizována na dvou úrovních, a to na úrovni třídy a na úrovni školy. První kategorii představují zástupci tříd, kteří jsou v každé třídě středního vzdělávání voleni na začátku školního roku. Jejich úkolem je reprezentace žáků své třídy a plnění funkce prostředníka mezi žáky a ředitelem školy, pedagogy, dalšími zaměstnanci školy a rodiči⁵, v čl. R421-27 vzdělávacího zákoníku je konkrétně uvedeno:

Zástupci žáků mohou shromažďovat názory a podávat návrhy studentů a hovořit s ředitelem školy a správní radou.

Druhou kategorii představuje rada zástupců, která se skládá z 10 zástupců žáků, ze zástupců zaměstnanců školy (5 pedagogů a 5 dalších zaměstnanců) a 2 zástupců rodičů žáků.⁶

Rada zástupců zaujímá stanovisko mimo jiné v oblastech:

- *hlavní zásady organizace studia*
- *osobní podpora studentům*
- *organizace školního času*
- *rozvoj školního plánu a stanovení školního řádu*
- *problematika stolování a stravování*

⁴ V originálním znění dostupné na:

http://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do;jsessionid=7FF8E9BD6A617A55787E842EEA971F33.tpdila10v_3?cidTexte=LEGITEXT000006071191&dateTexte=20090630

⁵ Ministère de l'éducation nationale, de l'enseignement supérieur et de la recherche: Les représentants des élèves au collège et au lycée, dostupné na: http://www.education.gouv.fr/cid52685/les-representants-des-eleves-au-college-et-au-lycee.html#Les_délégués_de_classe

⁶ Ministère de l'éducation nationale, de l'enseignement supérieur et de la recherche: Les représentants des élèves au collège et au lycée, dostupné na: http://www.education.gouv.fr/cid52685/les-representants-des-eleves-au-college-et-au-lycee.html#Les_délégués_de_classe

- pořádání sportovních, kulturních a mimoškolních aktivit
- výměnné jazykové pobyty
- zdraví, hygiena a bezpečnost⁷

Práva rady jsou uvedena v čl. 421-44 vzdělávacího zákoníku, ohledně práv volených studentů v této radě je zdůrazněno právo na podávání návrhů týkajících se všech záležitostí každodenního života.

Německo

V Německu se právní úprava týkající se školství liší v rámci jednotlivých spolkových zemí.⁸ Jako příklad tak byly zvoleny dvě spolkové země, konkrétně spolková země Porýní – Westfálsko a spolková země Bavorsko, u kterých bude situace popsána podrobněji.

Ve spolkové zemi Severní Porýní – Westfálsko platí od července 2015 upravený školský zákon (*Schulgesetz für das Land Nordrhein-Westfalen, NRW-ScglG*)⁹, žakovské samosprávě je věnován § 74, v odst. 1 je definována žakovská samospráva v této spolkové zemi: „(1) Žakovská rada zastupuje zájmy žáků. To představuje především zastupování jejich zájmů při návrhu vzdělávací činnosti školy a podporuje jejich profesní, kulturní, sportovní, politické a sociální zájmy. Může se účastnit jednání na grémiích při rozhodování o školních záležitostech, jakož i v rámci školního řádu plnit zvolené úkoly a vnímat problematiku vzdělávací politiky.“

Náležitosti žakovské samosprávy a práva samospráv jsou upravena v části odst. 3 a v odst. 4 daného paragrafu:

(3) Žakovská rada reprezentuje všechny žáky školy; může se účastnit školních konferencí. Členy žakovské rady jsou mluvčí a s poradním hlasem jejich zástupci. Pokud je v jednom stupni více než 20 žáků, volí se pro každých 20 žáků jeden zástupce do žakovské rady. Žakovská rada volí předsedu (školního mluvčího) a až tři zástupce. Na žádost jedné pětiny z celkového počtu žáků je školní mluvčí volen na žakovském shromáždění.

(4) Žakovská rada může svolat, po konzultaci s ředitelem školy, setkání všech žáků (žakovské shromáždění). Žakovské shromáždění je informováno o důležitých věcech školy a má právo o nich diskutovat. Může být svoláno také na žádost jedné pětiny žáků. Žakovské shromáždění se může konat až dvakrát ročně v době denního vyučování. Shromáždění žáků ve třídách a jednotlivých stupních se organizují obdobných způsobem.

Zajímavý je také odstavec 6, ve kterém je přímo zakázána diskriminace plynoucí z účasti v žakovské samosprávě, a to diskriminace negativní i pozitivní:

(6) Studenti nemají výhody ani nevýhody z důvodu své činnosti v žakovských orgánech.

⁷ Ministère de l'éducation nationale, de l'enseignement supérieur et de la recherche: Les représentants des élèves au collège et au lycée, dostupné na: http://www.education.gouv.fr/cid52685/les-representants-des-eleves-au-college-et-au-lycee.html#Les_délégués_de_classe

⁸ Bundeszentrale für politische Bildung, dostupné na: <http://www.bpb.de/gesellschaft/kultur/zukunftsbildung/190908/schulgesetze-der-bundeslaender>

⁹ V originálním znění dostupné na: <https://www.schulministerium.nrw.de/docs/Recht/Schulrecht/Schulgesetz/Schulgesetz.pdf>

Ve spolkové zemi Bavorsko je oddíl IX bavorského zákona o školství a veřejném vzdělávání z roku 2000 (*Bayerisches Gesetz über das Erziehungs- und Unterrichtswesen, BayEUG*)¹⁰ věnován prostředkům pro utváření školního života. Vedle žákovské rady jsou zde upraveny také náležitosti rodičovského sdružení, školního fóra, odborné školní rady, zemské školní rady a školních novin. Žákovské radě je věnován čl. 62 a čl. 62a, práva žákovské rady jsou uvedena v čl. 62 odst. 1:

K úkolům žákovské rady patří zejména realizace společných akcí, převzetí úlohy při udržování pořádku, vnímání školních zájmů žáků a pomoc při řešení konfliktních situací. Mezi práva žákovské rady patří:

- 1. získávání informací o všech záležitostech, které se týkají žáků (právo na informace),*
- 2. předávání žádostí a návrhů žáků učitelům, řediteli školy a rodičovskému sdružení (konzultace a předávání návrhů),*
- 3. na požádání pomoc postiženým žákům, pokud se domnívají, že se jim stalo bezpráví (právo na zprostředkování),*
- 4. předkládání stížností obecného charakteru na učitele, ředitele školy nebo školní fórum (právo stěžovat si),*
- 5. pomoc při přípravě a provádění školního řádu, organizace a dohled na speciálních akcích a školním fóru,*
- 6. předkládání návrhů na kurzy a školní akce a na součásti osnov pro výuku.*

Z výše uvedeného vyplývá, že v Německu žákovská samospráva v právních předpisech upravena je¹¹. Tím, že je oblast upravena jednotlivými spolkovými zeměmi, se úprava liší a každá spolková země dává žákovské samosprávě jiné pravomoci.

Norsko

Stejně jako v jiných zemích je i v Norsku nejdůležitějším právním předpisem pro tuto problematiku školský zákon (*Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa, opplæringslova*)¹². Zde je v § 9a-5 obecně řešena účast žáků na tvorbě školního prostředí:

Žáci by se měli zapojit do plánování a provádění systematické práce pro zdraví, prostředí a bezpečnost ve škole.

V § 9a-6 je dále řečeno, že žákovská rada musí být informována o všech faktech, které mají dopad na školní prostředí, jedná se o jakékoliv plány a rozhodnutí, případně havárie.

Žákovská rada na základních školách je v daném zákoně upravena v § 11-2:

Na každé základní škole by měla být pro ročníky 5-7 a ročníky 8-10 ustanovena žákovská rada složená ze zástupců žáků. Počet zástupců žáků bude stanoven obcí. Zástupci jsou zvoleni nejpozději tři týdny poté, co na podzim začal školní rok.

¹⁰ V originálním znění dostupné na: <http://www.gesetze-bayern.de/jportal/portal/page/bsbayprod.psm1?showdoccase=1&doc.id=jlr-EUGBY2000rahmen&doc.part=X>

¹¹ Všechny spolkové země mají žákovskou samosprávu upravenou právními předpisy, více informací na: <http://www.bpb.de/gesellschaft/kultur/zukunft-bildung/190908/schulgesetze-der-bundeslaender>

¹² V originálním znění dostupné na: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1998-07-17-61>

Člen pedagogického sboru má za úkol pomáhat při práci žákovské rady. Tento kontaktní pedagog se účastní žákovské rady a má právo se vyjadřovat.

Vedoucí žákovské rady může svolat zasedání rady po konzultaci s kontaktním pedagogem. Rada se svolá vždy, když to požaduje jedna třetina rady.

Žákovská rada musí prosazovat společné zájmy žáků ve škole a pracovat na vytvoření vyhovujícího školního prostředí. Rada musí být rovněž schopna konzultovat a podávat návrhy týkající se prostředí žáků.

Žákovská rada na střední škole je upravena v § 11-6 školského zákona. Mimo jiné je zde uvedeno: Na každé střední škole je zřízena žákovská rada, jejími členy jsou zástupci pro každých 20 žáků. Žákovská rada je volena písemnou formou.

Žákovská rada má za cíl mimo jiné práci pro učební prostředí, pracovní podmínky a dobré životní podmínky v souladu se zájmy žáků.

Konkrétní práva jednotlivých žákovských samospráv v zákoně uvedena nejsou. Zástupci žákovské rady jsou také společně se zástupci zaměstnanců a kraje součástí školní komise.¹³

Polsko

V Polsku je hlavním právním předpisem, který upravuje vzdělávání, zákon o vzdělávacím systému (*Ustawa o systemie Oświaty, Dz. U. 1991 Nr 95 poz. 425*)¹⁴. Zde se článek 55 věnuje přímo žákovské radě, pro toto téma jsou důležité odstavce 1 až 6:

1. *Ve škole a školském zařízení funguje žákovská rada, dále jen „samospráva“.*

2. *Samospráva je tvořena všemi studenty školy či instituce.*

3. *Způsob volby a činnost samosprávy stanoví předpisy schválené studenty v rovném a tajném hlasování. Samospráva je jediným zástupcem všech žáků.*

4. *Pravidla fungování samosprávy nesmí být v rozporu se statutem školy nebo zařízení.*

5. *Samospráva může předkládat škole nebo instituci, pedagogické radě a řediteli návrhy a stanoviska ve všech záležitostech školy nebo instituce, zejména pokud jde o uplatňování základních práv studentů, jako například:*

- 1) *právo seznámit se s učebními osnovami, jejich obsahem, účelem a představami na požadavky;*
- 2) *právo na jasné a odůvodněné posouzení pokroku v učení i chování;*
- 3) *právo na organizaci života ve škole, pomocí které je možné udržovat vhodnou rovnováhu mezi úsilím ve škole, možnostmi rozvoje a uspokojováním vlastních zájmů;*
- 4) *právo na úpravu a vydávání školních novin;*
- 5) *právo na pořádání kulturních, vzdělávacích, sportovních a zábavních akcí dle potřeb a organizační kapacity, po poradě s ředitelem;*
- 6) *právo vybrat si učitele, který bude působit jako opatrovník samosprávy.*

¹³ Uvedeno v § 11-5 školského zákona.

¹⁴ V originálním znění dostupné na: <http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU19910950425>

6. *Ministr odpovědný za záležitosti školství určí nařízením typ škol a institucí, které nevytváří žákovskou radu, protože je zde třeba používat speciální organizaci učení nebo pracovní metody, péče či rehabilitace.*

Také v Polsku je tedy žákovská samospráva upravena zákonem, ve kterém jsou definována práva této samosprávy, nicméně ze zákona nevyplývá, že by škola, pedagogové nebo ředitel měli povinnost stanoviska a návrhy této rady brát v úvahu.¹⁵

Rakousko

Problematiku vzdělávání upravuje v Rakousku více zákonů, v této otázce je důležitý především federální zákon o školním vyučování (*Schulunterrichtsgesetz, BGBl. Nr. 472/1986*)¹⁶, federální zákon o školské organizaci (*Schulorganisationsgesetz, BGBl. Nr. 242/1962*)¹⁷ a zákon o povinné školní docházce (*Schulpflichtgesetz, BGBl. Nr. 76/1985*)¹⁸. V zákoně o školním vyučování se žákovské samosprávě věnuje 11. oddíl, § 57a definuje práva žáků, § 58 upravuje okolnosti žákovské rady, § 59 se týká zástupců studentů a setkání takovýchto zástupců včetně jejich volení a odvolávání. Konkrétně právům žákovských samospráv se tedy nejvíce týká § 58:

(1) Žáci školy mají právo vytvářet žákovské rady, které zastupují jejich zájmy a utvářejí školní život. Žáci musí tuto činnost sladit s úkolem rakouských škol.

(2) V rámci obhajování vůči učitelům, ředitelům školy a školským úřadům mají zástupci školské rady následující práva:

1. *Právo na účast:*

- a. *právo být vyslechnut,*
- b. *právo na informace o všech záležitostech, které se týkají obecně studentů,*
- c. *právo na poskytování návrhů a stanovisek,*
- d. *právo účastnit se konferencí učitelů, s výjimkou jednání a usnesení o otázkách hodnocení výkonu jednotlivých studentů a § 20 odst. 6, § 25, § 31b a § 31c a v otázkách pracovního práva učitele a s výjimkou účasti na schůzích zaměstnanců konaných za účelem volby zástupců učitelů,*
- e. *právo na slovo při navrhování výuky v rámci osnov,*
- f. *právo podílet se na výběru učebních materiálů.*

2. *Právo na spolurozhodování:*

- a. *právo na spolurozhodování o využití vzdělávacích fondů v souladu s § 47 odst. 2,*
- b. *právo na spolurozhodování o návrhu na vyloučení studenta,*
- c. *právo na spolurozhodování v definici učebních pomůcek.*

3. *V rámci participace mají žáci společně řešit ty úkoly, které přesahují možnosti jednotlivých žáků. Vhodné jsou takové projekty, které slouží k politickému, občanskému a kulturnímu utváření žáků ve smyslu demokratických zásad, rozvíjí jejich sociální chování a posilují jejich schopnosti a nabízí odpovídající možnosti aktivit ve volném čase.*

¹⁵ Samorzaduczniowski.org: Prawo o samorzadzie uczniowskim. Dostupné na:

http://www.samorzaduczniowski.org/index.php?option=com_content&view=article&id=27&Itemid=10

¹⁶ V originálním znění dostupné na:

<https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10009600>

¹⁷ V originálním znění dostupné na:

<https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10009265>

¹⁸ V originálním znění dostupné na:

<https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10009576>

4. Činnost studentské rady (podle odst. 3) nepodléhá dohledu učitelů (ředitele školy).
5. Ředitel školy musí podporovat a prosazovat činnost zástupců studentů.

Na rozdíl od České republiky a dalších států jsou tedy v Rakousku práva žákovských samospráv upraveny přímo ve federálním zákoně.

Slovensko

Na Slovensku je podstatný zákon o státní správě ve školství a školské samosprávě z roku 2003 (*Zákon č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školství a školskej samospráve*)¹⁹. Ohledně žákovské samosprávy je v § 26 uvedeno:

- (1) *Žákovská školská rada, pokud je ustanovena, reprezentuje žáky střední školy a zastupuje jejich zájmy ve vztahu k řediteli a vedení školy.*
- (2) *Žákovská rada je ustanovena, pokud počet jejích členů určený v odst. 3 zvolí v tajném hlasování nadpoloviční většina žáků střední školy. O volbách vyhotoví žáci zápis, který předloží řediteli školy.*
- (3) *Žákovská rada má 5 až 11 členů a tvoří ji žáci, kteří ve volbách získali nejvyšší počet hlasů žáků účastnících se voleb.*
- (4) *Žákovská rada*
 - a) *se vyjadřuje k podstatným otázkám, návrhům a opatřením školy v oblasti výchovy a vzdělávání,*
 - b) *se podílí na tvorbě a dodržování školského pořádku,*
 - c) *zastupuje žáky ve vztahu k řediteli a vedení školy, předkládá jim svá stanoviska a návrhy, zastupuje žáky také navenek,*
 - d) *volí a odvolává zástupce žáků do rady školy.*
- (5) *Žákovská rada je schopná se usnášet, pokud je na jejím zasedání přítomna nadpoloviční většina všech členů. Na platné usnesení žákovské rady je potřebný souhlas nadpoloviční většiny přítomných členů žákovské rady. Na platné usnesení žákovské rady ve věci volby a odvolání zástupců žáků do rady školy je potřebný souhlas nadpoloviční většiny všech členů žákovské rady.*
- (6) *Náklady na činnost žákovské rady se po dohodě s ředitelem školy hradí z rozpočtu školy.*
- (7) *Podrobnosti o složení žákovské rady, o způsobu jejího ustanovení včetně výměny členů, o volbě člena rady školy a o způsobu jednání určí statut žákovské školní rady.*

Z prvního odstavce vyplývá, že právní rámec žákovské rady je na Slovensku jen pro střední školy. I přes absenci právní úpravy ale žákovské rady vznikají také na půdě základních škol.²⁰ V roce 2010 byla vydána příručka pro žákovské školské rady, která obsahuje konkrétní podrobnosti, možnosti a vzory, které mohou žáci použít.²¹ Také zde, stejně jako v jiných státech, existuje i na Slovensku možnost zapojení do života školy prostřednictvím školské rady, jejíž činnost je upravena v tomtéž zákoně v § 24 a § 25.

¹⁹ V originálním znění dostupné na: <http://www.zakonypreludi.sk/zz/2003-596>

²⁰ Juríková, V. Význam a poslanie žiackého parlamentu na základnej škole, dostupné na: <http://mpc-edu.sk/shared/Web/OPSOSO%20VIII.%20kolo%20vyzvy%20na%20poziciu%20Odborný%20poradca%20vo%20vzdelavani/8 OPS Jurikova%20Vaclava%20-%20Vyznam%20a%20poslanie%20ziackeho%20parlamentu%20na%20zakladnej%20skole.pdf>

²¹ Štůrek, M., Čiernikova, D., Talapka, S. Příručka pre žiacke školské rady, dostupné na: http://www.rmzk.sk/old/docs/prirucka_zsr.pdf

Závěr

Míra právní úpravy žákovských samospráv se ve vybraných zemích liší, takže zatímco v České republice nebo například ve Francii právní předpisy pouze říkají, že žáci mají právo zakládat žákovské samosprávy a podrobněji jejich postavení neupravuje, v ostatních srovnávaných zemích jsou práva a povinnosti žákovských samospráv definovány podrobně, včetně například volby jednotlivých členů, jejich počtu atd.

Další otázkou je, zda jsou návrhy a názory žákovské samosprávy pro vedení školy závazné a musí k nim při svém rozhodování přihlížet. Toto je vysloveně uvedeno v případě České republiky, právo spolurozhodování mají v některých případech také žákovské samosprávy v Rakousku, ovšem ve Francii, Norsku, Polsku, na Slovensku ani ve zvolených spolkových zemích Německa není uvedeno, že by vedení školy muselo návrhy a názory žákovské samosprávy brát v úvahu.

Zdroje

Bundeszentrale für politische Bildung, dostupné na: <http://www.bpb.de/gesellschaft/kultur/zukunftsbildung/190908/schulgesetze-der-bundeslaender>

Česká středoškolská unie: Vzorová samospráva, studentská rada, změň svoji střední!, dostupné na: http://stredoskolskaunie.cz/wp-content/uploads/2014/12/vzorova_samosprava.pdf

Juríková, V. Význam a poslanie žiackého parlamentu na základnej škole, dostupné na: <http://mpc-edu.sk/shared/Web/OPSOSO%20VIII.%20kolo%20vyzvy%20na%20poziciu%20Odborny%20poradca%20vo%20vzdelavani/8 OPS Jurikova%20Vaclava%20-%20Vyznam%20a%20poslanie%20ziackeho%20parlamentu%20na%20zakladnej%20skole.pdf>

Ministère de l'éducation nationale, de l'enseignement supérieur et de la recherche: Les représentants des élèves au collège et au lycée, dostupné na: http://www.education.gouv.fr/cid52685/les-representants-des-eleves-au-college-et-au-lycee.html#Les_délégués_de_classe

Redlichová, J. Participace žáků na životě školy: staronové téma pedagogiky, Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity, 2006

Samorzaduczniowski.org: Prawo o samorzadzie uczniowskim. Dostupné na: http://www.samorzaduczniowski.org/index.php?option=com_content&view=article&id=27&Itemid=10

Šturek, M., Čiernikova, D., Talapka, S. Príručka pre žiacke školské rady, dostupné na: http://www.rmzk.sk/old/docs/prirucka_zsr.pdf

Vidláková, J. Změny v uvažování o participaci žáků: zahraniční inspirace, Pedagogická orientace 2012, č. 1, s. 5-22, dostupné na: <https://journals.muni.cz/pedor/article/view/1276/960>